

Şiirlerindeki ustalığından ve yeteneklerinden dolayı “Meliküş Şuara, Hayal-i Meşhur” gibi ünvanlarla anılmıştır. Aşk ve tasavvufla beslenen lirizmi ileride Baki’yi hazırlayacak, İstanbul Türkçesini şiir dili haline getirecektir. Sadece Divan’ı vardır.

Vardar Yenicesi’nde doğdu. Asıl adı Mehmed. Düzenli bir eğitim görmedi. Gençliğinde rint ve başıboş bir hayat yaşamış, kalenderi dervişleri ile dolaşmıştır. İstanbul’a gelince, şiirleri İle Defterdar İskender Çelebi, Sadrazam İbrahim Paşa ve Kanûnî’nin dikkatini çekmiş, rahat bir hayata kavuşmuştur. Hâmîlerinin ölmesi üzerine Ka-nûnî’den bir Rumeli sancakbeyliği alıp İstanbul’dan uzaklaşır. Edirne’de ölmüştür.

Hayalî rint meşrebi, ince hayâlleri, yerli renkleri, samimî ifâdesi ile XVII’inci asrın orijinal bir şâiridir. Şiir sanatlarından çok ifade güzelliğine, tabîliğe değer verir. Tasavvufun terimlerini sık sık kullanırsa da mutasavvıf bir şâir sayılmaz. Necatî ile Bakî arasında yetişmiş en büyük dîvan şâiridir. Şiirindeki tasavvuf neşvesi, samimilik, rintlik, incelik, dünyâya ve onun nimetlerine değer vermeyiş gibi özelliklerine bakılarak İranlı Şâir Hâfız’a benzetilmiştir.

Dîvan’ı Ali Nihat Tarlan tarafından bastırıldı (1945). [Cemal Kurnaz, Hayalî Bey Dîyant’ının Tahlili konulu bir doktora tezi hazırladı (Hacettepe Üniversitesi, Sosyal ve idâri Bilimler Fak. 1983) basılmadı.]